

Alingsås
Idrottsförenings
MINNESSKRIFT

1906 $\frac{13}{3}$ 1941

UTGIVEN MED ANLEDNING AV TRETTIOFEMÅRSJUBILÉET

A N M Ä L A N.

A L I N G S Å S I D R O T T S F Ö R E N I N G
kunde den 13 mars 1941 se tillbaka på en trettiofemårig
tillvaro. För hugfästade av jubiléet har en minnesskrift
utarbetats, och det är resultatet av detta arbete, som här
föreligger. • Då en minnesskrift utgavs i anledning av
25-årsjubiléet år 1931 har de sistförflutna 10 åren ägnats det
största utrymmet, men få vi hoppas, att denna minnesskrift
ändå skall ge den ärade läsaren en god bild av de med- och
motgångar, som mött Alingsås Idrottsförening under trettio-
femårigt arbete på idrottens vädjobana. För fel och brister,
som äro behäftade med skriften, anhålles om overseende.

Alingsås i november 1941.

REDAKTIONSKOMMITTÉN.

REDIGERAD AV:

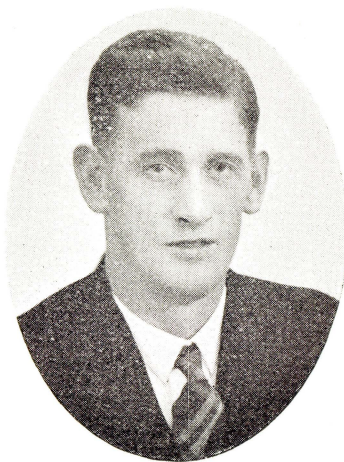
Text: ÅKE LINDER.

Annonser: HILDING HJORT.

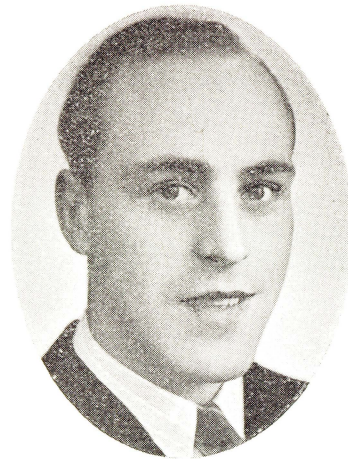
STYRELSEN 1941.

Oscar Pettersson. *Höganäs*
Ordf.

Anders Wiberg.
v. Ordf.

Åke Linder.
Skr.

Orvar Engström.
Kassör.

Algot Hansson.
Klubbmästare.

Harry Brandt.
Intendent.

HEDERSLEDAMOT.

DISPONENT D. JARLÉN

är föreningens ende nu levande hedersledamot. På en tidpunkt då föreningen blivit utan instruktör för sin gymnastikavdelning trädde han till och erbjöd sin hjälp. I annat fall hade det troligen varit klen beställt med gymnastiken för närvarande. Han var ej endast själv en god gymnast sedan många år, utan han hade ledareegenskaper som få, och hans sätt att intressera och rycka med sig sina gymnaster var det, som gav till resultat denna idrottsgrens kraftiga frammarsch, och de verkligt förstklassiga prestationer som under hans outtröttliga ledning utfördes. Föreningsfanan, vårt ståtliga samlingstecken, är en gåva av honom. Många gånger har han intresserat utomstående att bisträcka vår förenings, som regel, svaga ekonomi, och har själv hjälpt till då så behövts. Hans insats vid idrottsplatsens tillkomst hava vi också i tacksamt minne.

FRÅN GÅNGNA TIDER . . .

AV FRAMLIDNE STADSFOGDE GUST. NILSSON.

Stadsfogde Gust. Nilsson var sedan föreningens tidigaste framträdande synnerligen intresserad av dess arbete. Vid inträffade svårigheter var han ett flertal gånger föreningen behjälplig med anskaffande av idrottsplats och ordnande av densamma, varvid han även lämnade pekuniär hjälp. Flera av våra föreningsprotokoll måla just om den stora tacksamhet man kände mot stadsfiskal Nilsson härför. Han blev också först av alla tilldelad föreningens förtjänsttecken år 1907, och kallad till hedersledamot samma år. Som sådan hade han vid många tillfällen biträtt oss i våra strävanden, främst då de gymnastiska. Utdelandet av flitmärken och lingstatyetter samt fanmedaljer till gästande föreningar förlänades alltid en högtidligare prägel genom hans värdefulla medverkan.

Före sitt frånfalle överlämnade han följande bidrag till föreningens minneskrift:

Till Alingsås Idrottsförening.

Ni har anmodat mig lämna några upplysningar om gymnastikens tillvaro i Alingsås under äldre tider. Min erfarenhet i detta avseende sträcker sig dock ej längre tillbaka än till 1872, då jag blev alingsåsbo. Vid den tiden hade vaknat till liv en stor patriotisk rörelse i vårt land, framkallad av nyss förut passerade politiska händelser, såsom 1870 års fransk-tyska krig m. m. Det var skandinavismens tidevarv och det frivilliga skyttväsendets födelsetid. Skarpskyttekårer voro nyss bildade över hela vårt land, även i Alingsås.

Det var genom skarpskytterörelsen som gymnastiken för omkring 70 år sedan hade sitt första intåg i Alingsås.

Dessa skyttekårer voro vanligen militäriskt utbildade och sålunda även försedda med kompetenta instruktörer för manskapets inövande i exercis och fristående gymnastik enligt Lings system. Att vid Alingsåskåren exercisreglementet följdes, därför

svarade dess överbefälhavare majoren Hegart och kompaniprofossen, skomakaren Andersson ("Vänersborgaren"), enkom anställd för ordningens upprätthållande och straffdomars verkställande vid förefallande subordinationsbrott. Att sistnämnda "ämbete" icke var en tom formalitet utan tvärtom en mången gång fruktansvärd verklighet, därom fick en och annan skarpskyttegymnast nog så svidande erfarenhet.

Visserligen voro skarpskyttarnas simulaker i skog och mark ofta förenade med en livsglädje, som vida överglänste nutidens nyktra syn på tingen, men när det gällde reglementets efterlevnad, då framträdde den gamla soldatandan med sin obönhörliga lydnadsplikt, och ve den, som trotsade givna ordres. Han fick med profossen att göra, därvid dom och straff genast expedierades i omedelbart sammanhang.

En bild från denna glada ungdomstid må ju illustrera min berättelse:

Det var år 1872 och midsommarafton. Tidigt på eftermiddagen var det, högtiden till ära, stängt på "fabriken" (bomullsväveriet), likaså hos stadens sju garvare, ävenledes hos hattmakaren, skomakaren och vagnmakaren. (Vart ha dessa gamla hedervärda hantverk tagit vägen?) Kor och kalvar voro hemtagna från beteshagarna, kullerstensgatorna rensopade, lugn och frid härskade över den väna staden. Men vad nu! Skarpa trumvirvlar ljuda! En uniformerad man till häst spränger fram å stora torget. Ah, skarpskyttarna samlas till fältmanöver. Musikkåren rycker fram, under flygande fana och klingande spel marscherar kåren ut åt Kullabo skogsbygder, där tiraljörövningar skola företagas och där slutligen i den ljumma sommarnatten bivack ordnas vid den närbelägna gästgivaregården, där förfriskningar intagas av både befäl och manskap, som vi hoppas i lagom kvantiteter.

Den ljuva midsommarnatten går till ända och den lantliga idyllen får ett plötsligt avbrott medelst skarpskyttekårens dundrande revelj; vapenskrammel och uppställning till dagens övningar. Framför fronten träder kompanichefen, garvaren Johnsson, något yrvaken efter nattens kamratliv, han hostar, han anlägger härskaremin, höjer sabeln och kommenderar: "S k å l!" (Nä, dra åt h—e). "G i v a k t!"

Näväl, det blev snart ordning i saken, gevären kopplades och truppen övertogs till en början av instruktören, distinktionskorpralen Lund, för övning i fristående gymnastik. Denna gick dåligt, pojkarna voro dåsiga, det blev inte den kläm, som Lund var van vid. Repslagaregesällen Munter var särskilt omöjlig. Efter en misslyckad serie armrö-

rörelser, utbrast Lund i vredesmod: "Hör du djäkla Munter, nu förstörde du hela serien, nu få vi göra om hela skiten igen." Munter svarade med ett grovt glåpord till korpralen och bröt sig ur ledet. Det blev rapport till befälet, som genast sammanträdde och i extra ståndrätt dömde Munter till tio prygel. Exekutionen uppdrogs åt profossen, skomakaren Andersson, som ur närliggande hasselskog anskaffade nödiga spön. Delikventen placerades över bastrumman och, honom till straff och androm till varnagel, ljödo i den stilla midsommarmorgonen över hans blottade bakdel de tio smållarna. Och så var den fältövningen ändad.

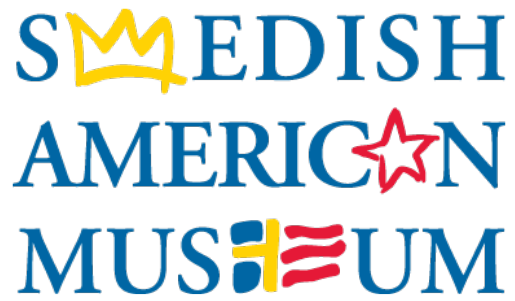
Efter det skarpskyttekåren i mitten av 1880-talet övergått i Alingsås skytteförening, upphörde all gymnastikövning intill dess under år 1888 genom Häradshövdingen Tor Odencrantz' energiska strävanden här bildades Alingsås Idrottsförening, som, utan sammanhang med vapenövning, bedrev sin verksamhet i det gamla brunnshuset och huvudsakligast efter det Lingska systemet. Såsom instruktör tjänstgjorde till en början sergeanten Dahlberg och sedermera löjtnanten Oscar Bäfverfält.

Under rätt livlig tillslutning från alla samhällslager, fortgick denna gymnastikverksamhet intill början av 1890-talet, då densamma så småningom avtynade och upphörde.

Därefter var samhället i saknad av all idrott intill år 1906, då Alingsås Idrottsförening bildades och sedermera utvecklats till en i våra dagar fulländad verksamhet, som är höjd över allt beröm.

Alingsås den 10 juni 1938.

Gust. Nilsson.

This archival record has been partially scanned, including covers and initial pages for each issue. For more information about a particular issue of this publication, please contact the Swedish American Museum Curator.

PRIS KR. 1: 50.

ALINGSÅS 1941
AKTIEBOLAGET WILLIAM MICHELSENS BOKTRYCKERI